

Sygn. akt III AUa 571/11

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 6 października 2011 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący SSA Marek Żurecki (spr.)

Sędziowie SSA Irena Goik

SSA Marek Procek

Protokolant Beata Gandyk

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2011r. w Katowicach

sprawy z odwołania J. R. (J. R.)

przeciwko Z. U. S. Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego J. R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 28 grudnia 2010r. sygn. akt VIII U 3716/08

zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. R. prawo do emerytury od dnia 1 września 2008 r.

/-/ SSA I. Goik

Sędzia

/-/ SSA M. Żurecki

Przewodniczący

/-/ SSA M. Procek

Sędzia

Sygn. akt III AUa 571/11

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach wyrokiem z dnia 28 grudnia 2010 r. oddalił odwołanie J. R. (ur. r.) od zaskarżonych decyzji Z. U. S. Oddziału w Z. z dnia 2 grudnia 2008 roku odmawiających ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym 60 lat określonej w art. 29 i 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS na wniosek ubezpieczonego z dnia 16 września 2008 roku. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i ich ocena prawna Sądu Okręgowego.

W dniu 2 grudnia 2008r. organ rentowy wydał dwie zaskarżone decyzje odmowne, z których jedną odmówiono prawa do emerytury w oparciu o art. 29, a drugą w oparciu o art. 32 ustawy o FUS.

Do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach organ rentowy uwzględnił odwołującemu 12 lat, 2 miesiące i 26 dni, z okresów zatrudnienia:

- od 1 lipca 19.. r. do 15 marca 19.. r. w PKP L. w G.,
- od 1 czerwca 19.. r. do 30 listopada 19.. r. w I. M. N. w G.,
- od 1 grudnia 19.. r. do 31 stycznia 19.. r. w G. P. B. W. w G.,
- od 3 czerwca 19.. r. do 31 sierpnia 19.. r. w K. M. P. S. P. w G. z wyłączeniem okresów pobierania zasiłków chorobowych.

Z kolei do pracy wykonywanej w szczególnym charakterze, organ rentowy uwzględnił odwołującemu 10 lat, 6 miesięcy i 11 dni, z okresów zatrudnienia:

- od 1 czerwca 19.. r. do 30 listopada 19... r. w I. M. N.w G.,
- od 1 grudnia 19.. r. do 31 stycznia 19.. r. w G. P. B. W. w G.,
- od 3 czerwca 19.. r. do 31 sierpnia 19.. r. w K. M. P. S. P. w G. z wyłączeniem okresów pobierania zasiłków chorobowych.

Nadto ZUS ustalił odwołującemu łączny okres składkowy i nieskładkowy, na podstawie umowy o pracę, w wymiarze 32 lata, 1 miesiąc i 8 dni.

Do okresów pracy wykonywanej w szczególnych warunkach ZUS nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 2 września 1963 r. do 30 czerwca 1966 r. w PKP L. w G.

Ponadto do okresów pracy wykonywanej w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze ZUS nie zaliczył okresu od 1 stycznia 1978 r. do 31 maja 1981 r. w I. M. N. w G. oraz od 31 stycznia 19.. r. do 2 czerwca 19.. r., tj. czasu pozostawania w dyspozycji G. I. O. P. W. E. i W. B. w W. Ostatniego z wymienionych okresów organ rentowy nie uwzględnił też do okresów składkowych i nieskładkowych.

Sąd ustalił, że w okresie od 2 września 19.. r. do 15 marca 19.. r. ubezpieczony był zatrudniony w PKP L. w G. W okresie od 2 września 19.. r. do 30 czerwca 19.. r. był uczniem i miał zawartą umowę o naukę zawodu, na podstawie której uczył się w Z. Sz. Z. dla P. przy ZNTK w G. zawodu elektromontera i odbywał zajęcia praktyczne w zakładzie. Z kolei od 1 lipca 19.. r. pracował jako elektromonter. Od 1 lutego 19.. r. ubezpieczony podjął zatrudnienie w I. M. N. w G., przy czym początkowo zajmował stanowisko starszego energetyka-elektryka, a od 1 listopada 19. r. do 30 września 19. r. mistrza działu elektrycznego. Ponownie w tym zakładzie odwołujący zatrudnił się z dniem 29 grudnia 19.. r., na stanowisku specjalisty ds. nadzoru inwestycyjnego. Następnie po ukończeniu w dniu 16 kwietnia 19.. r. kursu BHP III stopnia, został z dniem 1 września 19.. r. przeniesiony na stanowisko inspektora BHP z równoczesnym pełnieniem obowiązków referenta ochrony ppoż., a od 1 stycznia 1978 r. został przeniesiony do I. O. P. w IMN na stanowisko samodzielnego referenta ds. ochrony ppoż. W dniu 3 grudnia 19.. r. ukończył kurs nieetatowych referentów w zakresie wyszkolenia przeciwpożarowego, a w dniu 19 maja 19.. r. ukończył kurs z zagadnień BHP I stopnia w zakresie BHP podoficerów pożarnictwa, w tym samym dniu ukończył również kurs w zakresie szeregowego funkcjonariusza pożarnictwa. Z kolei w dniu 20 maja 19.. r. skarżący ukończył kurs kwalifikacyjny młodszych podoficerów pożarnictwa i uzyskał kwalifikacje do zajmowania stanowiska młodszego podoficera pożarnictwa oraz został mu nadany przez K. W. S. P. stopień kaprała pożarnictwa. W związku z nabytymi nowymi kwalifikacjami, w dniu 22 maja 19.. r. I. M. N. wystąpił do I. O. P. w jednostce nadrzędnej o mianowanie J. R. na stanowisko inspektora ochrony przeciwpożarowej. W dniu 1.06.19.. r. otrzymał formalny akt mianowania ze Z. G.-H. na stanowisko młodszego inspektora ochrony przeciwpożarowej. Od tej daty był uprawniony do noszenia munduru, mandatowania pracowników. W aktach osobowych ubezpieczonego

z I. M.N. (k. 37) znajduje się również jego karta stanowiskowa pracy, z której wynika, że zajmował stanowisko Samodzielnego Referenta ds. Ochrony Ppoż. pełniącego obowiązki Inspektora Ppoż. Ostatecznie z dniem 30 listopada 1987 r. ubezpieczony został odwołany z zajmowanego stanowiska w Instytucie M. N. i przeniesiony do służby w MGİE w W. Ponadto w toku procesu Sąd ustalił, że w aktach emerytalnych skarżącego (k. 143), znajduje się świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym I. M. N. potwierdził, że J. R., w okresie od 1 czerwca 19.. r. do 30 listopada 19.. r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę zawodowego funkcjonariusza pożarnictwa wymienioną w wykazie A, dziale XIV, pod poz. 23 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Sąd ustalił również, że zajmujący się przed J. R., ochroną przeciwpożarową w I. M. N. R. M. zajmował stanowisko starszego inspektora ochrony ppoż. i posiadał stopień kapitana pożarnictwa.

Od dnia 1 grudnia 19.. r. odwołujący zatrudniony został w G. P. B. W. S.A. w G., na podstawie mianowania na stanowisko starszego instruktora, z kolei z dniem 31 stycznia 1988 r. został odwołany z tego stanowiska i przekazany do dyspozycji G. I. O. P. W. E. i W. B., z tym dniem jego stosunek pracy w G. P. B. W. S.A. w G. uległ rozwiązaniu. Nie uzyskał wtedy nowego aktu mianowania, nie zawarł również stosunku pracy w innym trybie. W okresie tym mimo pozostawania w dyspozycji G. I. O. P. nie miał wyznaczonego stanowiska pracy, nie wykonywał żadnych czynności na rzecz Wspólnoty, nie otrzymywał też z tego tytułu wynagrodzenia. Jak wyjaśnił sam ubezpieczony w omawianym okresie przebywał w domu, ale też podejmował prace dorywcze i oczekiwał na wezwanie głównego inspektora i przydzielenie konkretnego stanowiska.

Z dniem 3 czerwca 19.. r. ubezpieczony został zatrudniony przez K. R. S. P. w G., na stanowisku starszego technika. W jego aktach osobowych z tego okresu znajduje się również sporządzony przez niego raport (k. I-26), w którym potwierdza, że po przekazaniu go do dyspozycji G. I. O. P. W. E. i W. B., nie wykonywał pracy funkcjonariusza pożarnictwa, a jedynie podjął zatrudnienie w ramach umów zlecenia. Z dniem 31 sierpnia 19. r. ubezpieczony został zwolniony ze służby w PSP w związku z orzeczeniem wobec niego trwałej niezdolności do służby w PSP.

Niezależnie od powyższego odwołujący w okresie od 16 stycznia 19.. r. do 31 grudnia 19.. r. i od 1 lutego 19.. r. do 31 grudnia 19... r. w połowie pełnego wymiaru pracy był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w Z. P. –B. E. „E.” G., na stanowisku specjalisty ds. ochrony ppoż. Ponadto ubezpieczony w okresie od 1 lutego 19.. r. do 30 czerwca 20.. r. na podstawie umowy zlecenia był zatrudniony w P. I. „B.” Sp. z o.o. w G..

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego oraz przesłuchania ubezpieczonego (k. 390-391), kserokopii jego akt osobowych z IMN (koperta k. 294) oraz jego akt osobowych z R. K. S. P. w G., dołączonych do akt niniejszej sprawy, akta osobowe R. M. (koperta k.315), zeznań świadków T. P., J. Dz., S. K., Z. M., W. R. i F. W. (k. 329-331), A. F. i Z. B. (k. 355-359), Z. Ś. i I. D. (k. 387-390).

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne uznał, że odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał że z uwagi na wiek, staż pracy i charakter wykonywanych obowiązków pracowniczych, podstawę prawną uprawnień do wcześniejszej emerytury ubezpieczonego mogły stanowić art. 29 lub 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 19.. r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1, tj. 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach dla ustalenia powyższego uprawnienia uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się pracowników wymienionych w punktach 1 - 7 ust. 3 przepisu art. 32. W punkcie 7 wymienieni zostali pracownicy jednostek ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15, pkt 1 a - 5 i 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (j.t. Dz. U. z 2009 r., nr 178, poz. 1380 ze zm.). Są to następujące jednostki:

- 1a) jednostki organizacyjne Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej;
- 2) zakładowa straż pożarna;
- 3) zakładowa służba ratownicza;
- 4) gminna zawodowa straż pożarna;
- 4a) powiatowa (miejska) zawodowa straż pożarna;
- 5) terenowa służba ratownicza;
- 8) inne jednostki ratownicze.

W zakresie wieku emerytalnego, rodzajów prac, stanowisk oraz szczegółowych warunków do nabycia prawa do emerytury w oparciu o opisany przepis art. 32 w ust. 4 odsyła do przepisów dotychczasowych. Przepisami tymi są przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

I tak w myśl § 4 ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 19.. r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat,
2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin, a także okresy pracy lub służby, o których mowa w § 5 -10.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi

prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W myśl § 9 tego rozporządzenia funkcjonariusz pożarnictwa nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący:

a) 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn albo

b) 50 lat dla kobiet i 55 lat dla mężczyzn, jeżeli komisja lekarska do spraw inwalidztwa i zatrudnienia orzekła trwałą jego niezdolność do pełnienia służby w jednostkach ochrony przeciwpożarowej,

2) wiek emerytalny osiągnął w czasie pełnienia służby albo w czasie zatrudnienia wykonywanego po zwolnieniu z tej służby,

3) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat służby w jednostkach ochrony przeciwpożarowej przy wykonywaniu czynności o charakterze operacyjno-technicznym.

Warunek określony w ust. 1 pkt 2 nie jest wymagany, jeżeli funkcjonariusz pożarnictwa został zwolniony ze służby lub z pracy, którą wykonywał po zwolnieniu ze służby w jednostkach ochrony przeciwpożarowej, z powodu inwalidztwa.

Sąd podniósł, że analiza treści § 4 i § 9 pozwala na wysunięcie wniosku, że pojęcie pracy wykonywanej przez funkcjonariusza pożarnictwa w szczególnych warunkach jest pojęciem szerszym niż praca takiego funkcjonariusza w szczególnym charakterze. Do okresu służby funkcjonariusza w rozumieniu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, zaliczaniu podlegają także inne okresy takiej pracy, w tym także okresy pracy górniczej oraz okresu zatrudnienia na kolei. Praca funkcjonariusza w tym rozumieniu jest wymieniona w wykazie A dział XIV, poz. 23. Natomiast do pracy funkcjonariusza pożarnictwa wykonywanej jako praca w szczególnym charakterze uwzględnia się tylko okresy służby w jednostkach ochrony przeciwpożarowej, określonych w ustawie z 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, przy wykonywaniu czynności o charakterze operacyjno-technicznym.

Sąd podkreślił, że w przypadku obu opisanych okresów pracy, tj. pracy w szczególnych warunkach i pracy w szczególnym charakterze, wymogiem podstawowym jest posiadanie statusu funkcjonariusza pożarnictwa i faktycznie wykonywanie takiej służby.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd uznał, że ubezpieczony nie posiada wymaganego 15-letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych ani takiego samego okresu pracy wykonywanej w szczególnym charakterze.

Postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia od 1 stycznia 19.. r. do 31 maja 19.. r. w I. M. N. w G. na stanowisku samodzielnego referenta ds. ochrony ppoż., wykonywał wprawdzie takie same obowiązki i w takim samym wymiarze, zarówno jak pełniący przed nim tą funkcję R. M., jak i sam ubezpieczony po uzyskaniu od 1 czerwca 19.. r. mianowania stanowisko funkcjonariusza pożarnictwa, jednak nie posiadał w tym okresie stosownego mianowania, przez co nie był funkcjonariuszem pożarnictwa. Skoro praca ubezpieczonego w tym okresie nie była pracą funkcjonariusza pożarnictwa, to nie może być uwzględniona w świetle § 2 ust. 1 wskazanego wyżej rozporządzenia, do pracy wykonywanej w szczególnym charakterze, ani też do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych określonej w wykazie A, dziale XIV, pod poz. 23 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Nie ma przy tym znaczenia, że stanowisko zajmowane przez niego było przewidziane dla zawodowego funkcjonariusza pożarnictwa i że wykonywał on takie same czynności jak taki funkcjonariusz, skoro nie posiadał on aktu mianowania i stopnia pożarniczego, gdyż zgodnie z art. 1, ust. 2 obowiązującego w tym czasie dekretu z dnia 27 grudnia 1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa, stosunek służbowy funkcjonariusza pożarnictwa nawiązuje się na podstawie mianowania.

Jak wynikało bowiem z pisma Śl. K. W. P. S. P.w K. w okresie od 1 stycznia 19.. r. do 31 maja 19.. r. obowiązywał dekret z dnia 27 grudnia 19.. r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa, zgodnie z którym funkcjonariuszem pożarnictwa zostawało się po nawiązaniu stosunku służbowego na podstawie mianowania. Natomiast mianowania w resortowych jednostkach ochrony przeciwpożarowej, do

jakich należał IMN w G., dokonywali główni inspektorzy ochrony przeciwpożarowej na stanowiska oficerów i chorążych pożarnictwa, a na stanowiska podoficerów i szeregowych pożarnictwa komendanci jednostek organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej. Z kolei stanowisko samodzielnego referenta do spraw ochrony przeciwpożarowej mogło być wykonywane bądź w charakterze pracownika „cywilnego”, bądź ewentualnie funkcjonariusza pożarnictwa, jeśli był mianowany przez właściwy organ.

Ponadto Sąd podał, że postępowanie dowodowe wykazało również, że po odwołaniu ubezpieczonego z dniem 31 stycznia 19.. r. z dotychczasowego stanowiska w G. P. B. W. w G. w okresie od 31 stycznia 19.. r. do 2 czerwca 19.. r., ubezpieczony pozostawał wprawdzie w dyspozycji G. I. O. P. W. E. i W. B. w W., jednak nie miał on wyznaczonego stanowiska pracy, nie wykonywał żadnych czynności na rzecz W., nie otrzymywał też z tego tytułu wynagrodzenia. Pomimo umiejscowienia siedziby W. w W. odwołujący przebywał stale w miejscu zamieszkania w R. Śl., gdzie podejmował prace dorywcze. Zdaniem Sądu w tym okresie nie wykonywał w ogóle pracy na rzecz GPBW. Jak sam zeznał, podejmował jedynie działania zmierzające do powierzenia mu konkretnego przydziału służbowego, gdzie swoje obowiązki służbowe mogłyby realizować. Nie wykonywał zatem w tym czasie pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu do pracy w szczególnych warunkach nie można też zaliczyć skarżącemu okresu od 2 września 1963 r. do 30 czerwca 1966 r. w PKP L. w G., gdzie odwołujący wykonywał pracę w ramach umowy o praktyczną naukę zawodu. Wprawdzie § 4, w ust. 3 powołanego wyżej rozporządzenia przewiduje uwzględnienie do pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia na kolei, jednak wymaga aby spełniało ono warunki określone w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin. Aktualnie przepisy określające uprawnienia do emerytur kolejowych i tryb ich uzyskiwania, znajdują się w ustawie o FUS, która w art. 43 określa okresy zatrudnienia na kolei, a w art. 44 okresy równorzędne z okresami zatrudnienia na kolei. I tak art. 44, ust. 3 do okresów równorzędnych z okresami zatrudnienia na kolei zalicza wykonywanie przed dniem 1 stycznia 19.. r. pracy w kolejowej jednostce organizacyjnej na podstawie umowy o naukę zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub odbycia wstępnego stażu pracy. Skoro zatem praca

ubezpieczonego była świadczona w tym okresie w oparciu o umowę o naukę zawodu z dnia 2 września 19.. r., to w ocenie Sądu okres ten nie jest okresem zatrudnienia na kolei, a jedynie okresem równorzędnym z takimi okresami, przez co nie może być zaliczony do okresów pracy w warunkach szczególnych.

Reasumując, ubezpieczony posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy, jednak nie legitymuje się okresem 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych ani w szczególnym charakterze, czego wymagają § 4 ust. 1 pkt 3 i § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 19.. r., w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej, wobec czego brak podstaw do przyznania świadczenia w oparciu o te przepisy.

Przechodząc do dalszych rozważań Sąd stwierdził, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była również kwestia spełnienia przez odwołującego przesłanek do przyznania mu wcześniejszej emerytury na podstawie art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 2008 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy stanął bowiem na stanowisku, że wprawdzie ubezpieczony ukończył 60 lat życia oraz udowodnił okres zatrudnienia 36 lat, 6 miesięcy i 6 dni, jednak ostatnim ubezpieczeniem było ubezpieczenie z tytułu wykonywania umowy zlecenia, a ubezpieczony nie wykazał 35-letniego okresu ubezpieczenia pracowniczego, a jedynie 32 lata, 1 miesiąc i 8 dni, ani też nie został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy, tym bardziej, że sam stwierdził, iż nie spełnia warunków do uznania go za całkowicie niezdolnego do pracy. W ocenie organu rentowego brak podstaw do zaliczenia okresu od 31 stycznia 19.. r. do 2 czerwca 19.. r., tj. pozostawania w dyspozycji G. I. O. P. W. E. i W. B. w W., do wymaganego 35-letniego okresu ubezpieczenia pracowniczego, ponieważ ubezpieczony w tym czasie nie świadczył pracy na podstawie umowy o pracę.

Z kolei ubezpieczony stoi na stanowisku, że spełnia przesłanki do przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury bo pozostawał w aktywnej dyspozycji, co w jego ocenie jest takim samym okresem jak okres zatrudnienia pracowniczego i powinna mu zostać zaliczona do pracowniczego stażu pracy.

Należy podkreślić, że w obowiązującym stanie prawnym powszechnym wiekiem emerytalnym dla mężczyzn jest wiek 65 lat. Zgodnie bowiem z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.

U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

Przepisy przewidują jednak obniżenie tej granicy wieku w enumeratywnie wskazanych przypadkach. Jednym z takich wyjątków jest art. 29 powołanej na wstępie ustawy. Art. 29 ust. 1 przewiduje, że ubezpieczeni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 27 pkt 1, mogą przejść na emeryturę:

- 1) kobieta - po osiągnięciu wieku 55 lat, jeżeli ma co najmniej 30-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz została uznana za całkowicie niezdolną do pracy,
- 2) mężczyzna - po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli ma co najmniej 35-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy.

Według ust. 2 cytowanej normy, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje ubezpieczonym, którzy:

- 1) ostatnio, przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, byli pracownikami oraz
- 2) w okresie ostatnich 24 miesięcy podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym pozostawali w stosunku pracy co najmniej przez 6 miesięcy, chyba że w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę są uprawnieni do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd wskazał, że z powyższego wynika, że prawo do emerytury wcześniejszej przysługuje wyłącznie ubezpieczonym, dla których ostatnim tytułem ubezpieczenia był stosunek pracy, (za wyjątkiem ust. 3, który zostanie omówiony w dalszej części).

Bezspornym jest, że ubezpieczony bezpośrednio przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę w dniu 16 września 2008 r. nie był pracownikiem oraz nie pozostawał w stosunku pracy przez co najmniej przez 6 miesięcy w okresie ostatnich 24 miesięcy podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Wprawdzie ubezpieczony był w chwili złożenia wniosków emerytalnych uprawniony do renty z tytułu niezdolności do służby, nie musi zatem spełniać przesłanki określonej w pkt 2, należy jednak pamiętać, że spełnienie obu tych przesłanek musi nastąpić łącznie. Oznacza to, że nawet jeżeli – z uwagi na uprawnienie do renty z tytułu niezdolności do służby – odwołujący w okresie ostatnich 24 miesięcy podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym nie musi pozostawać w stosunku pracy co najmniej przez 6 miesięcy, to jednak ostatnim tytułem ubezpieczenia musi być ubezpieczenie pracownicze.

Nawet jeżeli przyjąć, że ubezpieczenie pracownicze może przypadać bezpośrednio przed przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy, gdyż pobieranie renty nie pozbawia odwołującego tego statusu, to ubezpieczony pracując w oparciu o umowy zlecenia w okresie od 1 lutego 1994 r. do 30 czerwca 2003 r. został objęty innym tytułem ubezpieczenia.

Ubezpieczony ostatnio był zatrudniony na podstawie aktu mianowania w okresie od 3 czerwca 19.. r. do 31 sierpnia 19.. r. zaś od 1 lutego 19.. r. do 30 czerwca 20.. r. wykonywał umowy zlecenia na rzecz P. I. „B.” Sp. z o.o. w G.. Z dniem 31 sierpnia 19.. r. ubezpieczony został zwolniony ze służby w PSP w związku z orzeczeniem wobec niego trwałej niezdolności do służby w PSP i przyznaniem mu renty z tytułu trwałej częściowej niezdolności do służby w PSP, wypłacanej przez Z. E. MSWiA. Zatem w chwili przejścia na rentę był już objęty obowiązkiem ubezpieczeń z tytułu wykonywanych umów zlecenia.

Ubezpieczony nie spełnił także warunku do uzyskania wcześniejszej emerytury po ukończeniu 60 lat z uwagi na posiadanie co najmniej 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz uznanie go za całkowicie niezdolnego do pracy. Wprawdzie J. R. legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym 36 lat, 6 miesięcy i 6 dni, ale nie posiada orzeczonej całkowitej niezdolności do pracy a jedynie niezdolność częściową.

Z powyższych względów nie spełnił przesłanek do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 omawianej ustawy, pomimo iż ukończył 60 lat życia. Należy jednak mieć na uwadze treść ust. 3 omawianego przepisu, w myśl którego spełnienia warunków, o których mowa w ust. 2, nie wymaga się od ubezpieczonych, którzy przez cały wymagany okres, o którym mowa w ust. 1, podlegali ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pozostawania w stosunku pracy.

Przepis art. 29 ust. 3 ustawy obowiązuje od dnia 1 lipca 2004 r., został wprowadzony ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1264) i umożliwia nabycie prawa do wcześniejszej emerytury między innymi osobom, które przez większą część życia pracowały na podstawie umowy o pracę, a tylko ostatnio pracowały na podstawie innej umowy lub prowadziły działalność gospodarczą. Od osoby, która przez cały okres wymagany do nabycia prawa do emerytury - w tej konkretnej sprawie co najmniej 35 lat - pozostawała w stosunku pracy, nie jest już wymagane, aby ostatnim tytułem ubezpieczenia społecznego przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę był stosunek pracy. Takie osoby uzyskują prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 29 ustawy, jeżeli przez cały okres wymagany do jej przyznania pozostawały w stosunku pracy. W sytuacji, gdy zachodzą przesłanki z art. 29 ust. 3 nie jest wymagane spełnienie warunków określonych w ust. 2 tego przepisu. Ubezpieczony nabyłby zatem prawo do emerytury posiadając 35-letni okres ubezpieczenia z tytułu pozostawania w stosunku pracy.

W zakresie podlegania pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu ZUS ustalił posiadanie przez ubezpieczonego okresu 32 lata, 1 miesiąc i 8 dni. Do stażu pracowniczego organ rentowy nie uwzględnił skarżącemu okresu od 31 stycznia 19.. r. do 2 czerwca 19.. r., tj. pozostawania w dyspozycji G. I. O. P. W. E. i W. B. w W., bez równoczesnego faktycznego wykonywania pracy.

Zgodnie z zasadą obowiązującą w prawie ubezpieczeń społecznych, okresem podlegania pracowniczemu ubezpieczeniu jest okres przypadający od dnia nawiązania stosunku pracy do jego ustania. W obowiązującym stanie prawnym regułą tę odzwierciedla treść art. 13 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13

października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.), po myśli których pracownicy podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym, przy czym obowiązek ubezpieczenia w ich przypadku powstaje od dnia nawiązania stosunku pracy i trwa do dnia ustania tego stosunku. Art. 29 ust. 3 w sposób wyraźny i jednoznaczny odnosi się do ubezpieczenia wynikającego z zawartego stosunku pracy.

Słusznie więc organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu okresu pozostawania w dyspozycji G. I. O. P. W. E. i W. B. w W. do okresu ubezpieczenia pracowniczego. Pozostałego okresu zaliczonego do takiego ubezpieczenia przez ZUS w wymiarze 32 lata, 1 miesiąc i 8 dni skarżący nie kwestionował. Zatem należało uznać, że ubezpieczony nie posiada 35 lat ubezpieczenia społecznego lub ubezpieczenia emerytalnego i rentowego z tytułu pozostawania w stosunku pracy, a zatem nie spełnia przesłanek pozwalających na przyznanie mu prawa emerytury w myśl art. 29 ust. 1 przy zastosowaniu art. 29 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wyrok zaskarżył apelacją ubezpieczony J. R., w której żądał zmiany zaskarżonego wyroku i przyznania prawa do emerytury lub uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Przed wszystkim apelujący kwestionował stanowisko Sądu Okręgowego, który odmówił mu doliczenia do niespornego okresu pracy w warunkach szczególnych 12 lat, 2 miesięcy i 26 dni okresu zatrudnienia od 01.01.19. r. do 31.05.19.. r. (3 lat, 5 miesięcy) w I. M. N. w G. na stanowisku samodzielnego referenta ds. ochrony przeciwpożarowej, pomimo ustalenia, że wykonywał on w tym czasie takie same obowiązki, jak pełniący przed nim tę funkcję R. M. i on sam po uzyskaniu 01.06.19.. r. aktu mianowania na stanowisko funkcjonariusza pożarnictwa. Ubezpieczony nie zgadzał się ze stwierdzeniem Sądu, że okoliczności te nie miały znaczenia dla uznania wskazanego okresu pracy w warunkach szczególnych za okres pracy w warunkach szczególnych wymieniony w poz. 23 działu XIV wykazu A- załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (prace funkcjonariuszy pożarnictwa).

Apelujący podkreślał, że wskazany sporny okres powinien zostać uwzględniony, gdyż faktycznie wówczas wykonywał prace należące do obowiązków funkcjonariuszy pożarnictwa, a więc pracował tak, jak taki funkcjonariusz zatrudniony bezpośrednio przed nim i on sam po uzyskaniu aktu mianowania z dniem 01.06.19.. r. Ubezpieczony w treści apelacji kwestionował również nieuznanie mu okresu pozostawania w dyspozycji G. I. O. P. W.E. i W. B. w W. od 31.01.19.. r. do 02.06.19.. r. za okres składkowy lub nieskładkowy oraz okres pracy w szczególnych warunkach przez co miał nie udowodnić ponad 35-letniego okresu zatrudnienia pracowniczego pozwalającego na nabycie prawa do emerytury również na podstawie art. 29 ustawy o emeryturach i rentach.

Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Przyjmując za własne ustalenie Sądu Okręgowego, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia od dnia 01.01.19.. r. do 31.05.19.. r. w I. M. N. w G. na stanowisku samodzielnego referenta ds. ochrony przeciwpożarowej wykonywał takie same obowiązki, jak mianowany funkcjonariusz pożarnictwa, a zajmowane przez niego stanowisko mogło być objęte również przez pracownika nieposiadającego aktu mianowania. Sąd Apelacyjny uznał, że czynności ubezpieczonego w spornym okresie mieściły się w pojęciu „pracy funkcjonariuszy pożarnictwa” użytego w pozycji 23 działu XIV (prace różne) wykazu A, jako załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – niezależnie od tego, czy ubezpieczony w spornym okresie posiadał formalny status funkcjonariusza pożarnictwa – co zaważyło na stanowisku Sądu Okręgowego, który podkreślił, że użycie w poz. 23 działu XIV wykazu A sformułowania „funkcjonariusz” oznacza, że ubezpieczony bez aktu mianowania i uzyskania stopnia pożarniczego nie mógł wykonywać prac funkcjonariuszy pożarnictwa. Tego rodzaju argument odwołujący się do przepisu art. 1 ust. 2 obowiązującego w spornym okresie dekretu z dnia 27.12.1974 r. o służbie funkcjonariuszy pożarnictwa stanowiącego, że stosunek służbowy funkcjonariuszy

pożarnictwa nawiązuje się na podstawie mianowania w ocenie Sądu Apelacyjnego nie jest trafny.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego sformułowanie użyte w poz. 23 działu XIV wykazu A do rozporządzenia z 07.02.1983 r. – prace funkcjonariuszy pożarnictwa, pozwala na jego odczytanie w sposób prezentowany przez ubezpieczonego w apelacji, tj. z podkreśleniem, że istotne dla zaliczenia spornego okresu jest ustalenie, że faktycznie wykonywał on prace należące do obowiązków funkcjonariuszy, a więc pracował tak, jak taki funkcjonariusz.

Ustalenie powyższe było bezsporne. Ubezpieczony bowiem zarówno przed uzyskaniem aktu mianowania, tj. nawiązania stosunku służby, jak i potem wykonywał tożsame czynności samodzielnego referenta ochrony przeciwpożarowej – niewątpliwie mieszczące się w zakresie prac funkcjonariuszy pożarnictwa.

Zatem skoro rodzaj i charakter pracy ubezpieczonego w spornym okresie 1978-1981 w pełni odpowiadał rodzajowi pracy wykonywanej przez funkcjonariuszy pożarnictwa (których zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach związane jest z wymogiem wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia) – brak jest dostatecznych przeszkód dla odmowy zaliczenia spornego okresu i w konsekwencji odmowy przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury na podstawie art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, skoro po doliczeniu do znanego okresu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze ponad 12 lat dodatkowego okresu 3 lat i 5 miesięcy – ubezpieczony legitymował się ponad 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych wymaganym w przepisie § 4 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 roku.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł o zmianie zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji na mocy art. 386 § 1 k.p.c.

/-/ SSA I. Goik
Sędzia

/-/ SSA M. Żurecki
Przewodniczący

/-/ SSA M. Procek
Sędzia